

Västerås kommun

Beslut för gymnasiesärskola

efter tillsyn i Edströmska gymnasiesärskola i Västerås kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den **31 augusti 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att ansvariga på skolan skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Elevhälsans samtliga kompetenser ska användas främst förebyggande och hälsofrämjande gentemot gymnasiesärskolans elever, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Skolbiblioteket ska användas som en del i undervisningen för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Västerås kommun en anmärkning.

Västerås kommun ska senast den **31 augusti 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen konstaterar att Västerås kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgys 13, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att samtliga delar av det systematiska kvalitetsarbetet finns dokumenterade

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister i Edströmska gymnasiesärskolans arbete med särskilt stöd. Samtliga elever som kan vara i behov av särskilt stöd utreds inte, vilket i sin tur får till följd att det särskilda stödet inte alltid följs upp och utvärderas. Elever riskerar därmed att inte få sitt särskilda stödbehov tillgodosett.

Tillsynen visar även att det finns brister i elevhälsans delaktighet i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan, genom att skolpsykolog och kurator inte är delaktiga i detta arbete. Elevhälsans samtliga kompetenser arbetar därmed inte främst förebyggande och hälsofrämjande för att elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Det framgår vidare av Skolinspektionens tillsyn att skolbiblioteket vid Edströmska gymnasiesärskolan inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Skolinspektionens utredning visar att skolbiblioteket inte används som en del i undervisningen och utgör därmed inte en sådan resurs i undervisningen och i arbetet med att främja språkutveckling och läsande som författningarna kräver.

Skolinspektionen bedömer vidare att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete, då tillsynen visar att samtliga delar av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete inte finns dokumenterade. Ett ofullständigt dokumenterat kvalitetsarbete, riskerar få

till följd att brister i verksamheten inte upptäcks och åtgärdas samt att genomförda åtgärder inte heller utvärderas.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i att utreda elevers behov av särskilt stöd. Av tillsynen framgår att det finns elever på skolan med betydande språksvårigheter, där behovet av särskilt stöd i form av studiehundledning på modersmålet inte har utretts. Om skolan inte genomför nödvändig utredning av elevers behov av stöd, riskerar elever således att inte få sitt särskilda stödbehov tillgodosett och därmed inte heller förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av gymnasieförordningen framgår vidare att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

I Skolverkets allmänna råd med kommentarer, Arbetet med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram, anges att det är rektorn som ansvarar för att det finns tydliga och fungerande rutiner på skolenheten för vad som gäller när lärare, övrig skolpersonal, elever eller elevers vårdnadshavare uppmärksammar att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn har ett ansvar för att se till att personalen känner till och följer rutinerna (SKOLFS 2014:40).

Av Skolinspektionens intervju med lärare framkommer, att det är två elever som är mycket svaga i svenska. En av lärarna uppger att hen upplever svårigheter med dessa elever och att hen uppmanar dem att använda Google translate. Enligt lärarna så har elevhälsoteamet vetskap om de elever som har språksvårigheter. Av intervju med representanter för elevhälsan framkommer visserligen att modersmålläraren får uppgifter från lärarna, som de ska arbeta med. Dock framkommer vid intervju med rektorn och biträdande rektorn, att det inte finns någon elev på gymnasiesärskolan som har studiehundledning på modersmålet. Rektorn uppger att det emellertid kan finnas ett behov av detta för "de elever som inte pratar så mycket". Det framkommer vidare

vid intervjun med rektorn och biträdande rektorn, att det finns språkstödjare på gymnasieskolan som kan användas för detta ändamål, även inom gymnasiesärskolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Edströmska gymnasiesärskolan inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet*Brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på Edströmska gymnasiesärskolan, då psykolog och kurator inte är delaktiga i detta. Skolinspektionens utredning visar att det på gymnasiesärskolan saknas ett förebyggande och hälsofrämjande arbete, som omfattar elevhälsans samtliga kompetenser och som utgår ifrån hela elevgruppens aktuella och kartlagda behov. Elevhälsoarbetet förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans olika kompetenser och övrig personal på skolan. Elevhälsans samtliga kompetenser behöver därför delta i arbetet med att identifiera behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser i gymnasiesärskolans verksamhet samt vid genomförandet av dessa. Det är vidare av största vikt att elevhälsans samtliga kompetenser deltar i det förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbetet, för att därigenom stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundsärskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av förarbetena till skollagen framgår att elevhälsans arbete förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera (prop. 2009/10:165 s. 276).

Av Skolinspektionens utredning framgår att psykologen inte deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på gymnasiesärskolan. Vid Skolinspektionens intervju med rektorn framgår att skolpsykolog saknas på skolan och att psykologtjänst endast köps in vid behov av utredningar av enskilda elever. Enligt rektorn används skolpsykologen inte i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vid Skolinspektionens intervju med elevhälsan bekräftas att det saknas skolpsykolog placerad på skolan, men att psykolog köps in vid behov, framförallt för utredningar av enskilda elever. Lärarna uppger vidare vid Skolinspektionens intervju att psykologen inte arbetar förebyggande.

Av Skolinspektionens utredning framgår även att kuratorn inte deltar i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete vid gymnasiesärskolan. Vid Skolinspektionens intervju med rektorn framgår visserligen att skolan håller på att fasa in kuratorn i arbetet samt att ett arbete för att förebygga psykisk ohälsa planeras. Detta bekräftas även vid Skolinspektionens intervju med kuratorn. Dock framgår att kuratorn ännu inte har hunnit genomföra något förebyggande arbete på skolan samt att tidigare kurator har varit sjukskriven, varför kuratorskompetens inte har använts i det

förebyggande arbetet. Rektorn uppger att det har varit och är en brist vad gäller kuratorskompetens på skolan och att skolan har en underbemanning, vilket har medfört att det har samlats många akuta ärenden. Rektorn uppger att kuratorn ska gå upp i tjänst nu efter årsskiftet.

Eleverna saknar tillgång till skolbibliotek som används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling

Skolinspektionen utredning visar att skolbiblioteket vid Edströmska gymnasieskolan inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling på det sätt som författningarna kräver. Skolinspektionens utredning visar att eleverna inte besöker skolbiblioteket och att skolan inte använder skolbiblioteket som en del i undervisningen för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur. Skolbiblioteket utgör en viktig pedagogisk resurs för undervisningen och i arbetet med att främja språkutveckling och stimulera till läsning. Att skolbiblioteket används för detta ändamål är därför av stor vikt.

Enligt skollagen ska alla elever i grundskolan ha tillgång till skolbibliotek. Av förarbetena till skollagen framgår att med skolbibliotek brukar vanligtvis avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Vidare framgår att skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur, samt för att tillgodose elevernas behov av material för utbildningen. Det framgår även att tillgången till skolbibliotek måste kunna anordnas på olika sätt beroende på de lokala förhållandena vid varje skola. (Prop. 2009/10:165, s. 284). Av läroplanen för grundskolan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt andra lärverktyg, bland annat skolbibliotek. Det framgår också att rektorn har ett särskilt ansvar för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens utredning visar att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande och stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur. Av Skolinspektionens intervju med eleverna framgår att eleverna inte vet om det finns något bibliotek på skolan. Elever uppger vidare att de inte använder skolbiblioteket i något ämne. Detta bekräftas vid Skolinspektionens intervju med lärare, som uppger att de inte använder sig av skolbiblioteket och inte lånar böcker. Vid Skolinspektionens intervju med rektorn och biträdande rektorn framkommer att eleverna tidigare, när det fanns skolbibliotekarie, gick till skolbiblioteket. Rektorn uppger att det inte finns någon skolbibliotekarie i nuläget, men att han hoppas kunna rekrytera en sådan resurs.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom verksamheten vid Edströmska gymnasieskolan inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Styrning och utveckling av verksamheten

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på Edströmska gymnasiesärskolan. Tillsynen visar att rektorn inte dokumenterar det systematiska kvalitetsarbetet avseende skolans resultat av genomförda analyser samt beslutade utvecklingsåtgärder. Visserligen visar tillsynen att skolan följer upp och dokumenterar skolenhetens resultat av trygghet och studiero samt av kunskapsresultat på individnivå i alla årskurser och ämnen. Ett ofullständigt dokumenterat kvalitetsarbete riskerar dock få till följd, att brister i verksamheten inte upptäcks och åtgärdas samt att genomförda åtgärder inte heller utvärderas.

I skollagen föreskrivs att rektorn ansvarar för att det vid skolenheten bedrivs ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98), innebär systematiskt och kontinuerligt att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt, med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

Av Skolinspektionens intervju med rektorn och den biträdande rektorn, framkommer att dokumentation av analysresultat och föreslagna åtgärder saknas. Rektorererna uppger att det har genomförts en SWOT-analys (Strengths Weaknesses Opportunities Threats) av gymnasiesärskolans arbetslag. Enligt rektorererna så genomfördes SWOT-analysen tillsammans med övriga gymnasieskolan, men indelat i team, där sarskolan utgjorde ett eget team. Enligt rektorererna saknas det dock dokumentation vad gäller analysresultat och beslutade åtgärder. Detta framgår inte heller av enhetsplanen för Edströmska. Rektorererna uppger vidare, att det är svårt att utvärdera genomförda åtgärder utifrån enhetsplanen. Enligt rektorn skulle det vara bättre att tydliggöra gymnasiesärskolan i Enhetsplanen för Edströmska. Vid Skolinspektionens intervju med rektorererna framhålls vidare att ett dokumenterat kvalitetsarbete kan utformas utifrån SWOT-analysen. Vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn, saknas dock ett sådant arbete.

Av Skolinspektionens intervju med representanter för elevhälsan framkommer att ett specifikt kvalitetsarbete för sarskolan inte finns dokumenterat. Enligt elevhälsans representanter har ett systematiskt kvalitetsarbete genomförts i mindre grupp, men resultatet och dokumentationen av detta har "fallit in i det stora hela". Detta har, enligt en av representanterna, inneburit svårigheter att utvärdera arbetet. Vid Skolinspektionens intervju med lärare framkommer att de, i och med Skolinspektionens besök, har blivit mer medvetna om att de måste bli bättre på att dokumentera. Vidare framkommer vid intervjun att det på gymnasiesärskolan

genomförs arbetsplatsträffar (APT) var fjärde vecka, där de rektorer som har något att ta upp leder mötet, men att de måste bli bättre på att dokumentera även dessa.

Motivering till anmärkning som ingripande

Eftersom verksamheten vid Edströmska gymnasiesärskolan inte uppfyller författningarnas krav, föreläggs Västerås kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister**Undervisning och lärande**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Arbetsplatsförlagt lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom arbetsplatsförlagt lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Västerås kommun uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

På Skolinspektionens vägnar

2018-04-20

2018-04-20

X Mårten PeterssonBeslutsfattare
Signerat av: Mårten Petersson**X** Ida ÖstlundFöredragande
Signerat av: Ida Östlund

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Edströmska gymnasiesärskolan

Fakta om Edströmska gymnasiesärskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Västerås kommun under våren 2018. Edströmska besöktes av Skolinspektionen den 6 mars 2018.

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Västerås kommun under hösten 2017 och våren 2018. Edströmska gymnasiesärskolan besöktes av Skolinspektionen den 6 mars 2018.

Edströmska gymnasiesärskolan är en kommunal gymnasiesärskola belägen i Västerås kommun. Skolan har vid tillsynstillfället 13 elever. Verksamheten omfattar programmet för fordonsvård och godshantering.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Det finns ingen nationell statistik över gymnasiesärskolans resultat i Skolverkets databas (SIRIS).

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomförde våren 2017 en enkät för elever i gymnasieskolan. På grund av för få svarande finns det inte något enkätresultat för Edströmska gymnasiesärskolan, programmet för fordonsvård och godshantering.